



საბანკო პოლიტიკის - „იცნობდე შენს კლიენტს“ მნიშვნელობა

სალომე ქურასბედიანი
სტუ დოქტორანტი

რეზიუმე

საბაზრო ეკონომიკის განვითარების და ბიზნესის გლობალური ხასიათის გამო, სულ უფრო მნიშვნელოვანი, სრულყოფილი და მასშტაბური ხდება ფინანსურ ოპერაციებზე მონიტორინგის და არალეგალური შემოსავლების დაკანონების წინააღმდეგ ბრძოლა.

საბაზრო ეკონომიკის თითოეული სუბიექტი ცდილობს შეიმუშავოს მუდმივად დახვეწილი ინფორმაციული თუ ფინანსური სისტემა. ერთ-ერთ ასეთს წარმოადგენს ფინანსურად ყველაზე აქტიური სუბიექტების - ბანკების ცნობილი პოლიტიკა „იცნობდე შენს კლიენტს“ (KYC).

სტატიაში საფინანსო სექტორში არსებულ რისკებზე დაკვირვების საფუძველზე განხილულია პოლიტიკის - „იცნობდე შენს კლიენტს“ მნიშვნელობა შემდგომში ისეთი პრობლემების თავიდან ასარიდებლად, როგორიცაა ფულის გათეთრება და ზოგადად ფინანსური დანაშაული.

საკვანძო სიტყვები: ფულის გათეთრება, ფინანსური მონიტორინგი, საბანკო ზედამხედველობა, მონაცემთა ბაზა.

ძირითადი ტერმინები

„იცნობდე შენს კლიენტს“ (KYC – Know Your Customer) პოლიტიკის არსი მდგომარეობს ფინანსური ტრანზაქციების მონაწილე სუბიექტების შესახებ სრული და ზუსტი მონაცემთა ბაზების შექმნაში. მისი მიზანია ფულის გათეთრების ხელშემწყობი

ნებისმიერი საქმიანობისთვის ან ტერორისტული საქმიანობისთვის წინააღმდეგობის განევა.

ამ მიმართულებით აქტიურად მუშაობენ სხვადასხვა ანტი-ტერორისტული და AML (Anti Money Laundering) ორგანიზაციები. სწორედ მათი ერთ-ერთი პოლიტიკაა „იცნობდე შენს კლიენტს“. ყველა ფინანსური ინსტიტუტი, რომელიც ფლობს საქმიანობის ლიცენზიას და კონტროლდება შესაბამისი ორგანოების მიერ, ვალდებულია იხელმძღვანელოს აღნიშნული სტანდარტებით და ჩაერთოს ამ მიმართულებით საერთაშორისო პრობლემის - არალეგალური შემოსავლების დაკანონების წინააღმდეგ ბრძოლაში.

ფინანსური ინსტიტუტები და მათი ხელმძღვანელები, თანამშრომლებისგან მოითხოვენ KYC პოლიტიკის პრინციპების დაცვას, რათა შემდგომში მათი რეპუტაციული რისკი თუ ჯარიმის ალბათობა თავიდან იქნას აცილებული. ასევე ამ გზით ფინანსური სუბიექტები ცდილობენ თავიდან აიცილონ მათი მომსახურების გამოყენება ფულის გათეთრების მიზნებისთვის.

KYC კითხვარები, რომლითაც ხელმძღვანელობს ესა თუ ის ფინანსური სუბიექტი, მოიცავს ფაქტობრივად სრულ ინფორმაციას ტრანზაქციების მონაწილე მხარეებზე, ეს შეიძლება იყოს მომხმარებლის ვინაობა, მისამართი, საქმიანობის სფერო, ტრანზაქციების დანიშნულება, წლიური შემოსავალი და ბრუნვა, მომხმარებლის პოლიტიკური აქტიურობა, თანხების წარმომავლობის დადგენა და სხვა.

გარდა იმისა, რომ მომსახურების გამწვევი თანამშრომლის მიერ ინფორმაციის მოპოვება ხდება პირველწყაროდან, მნიშვნელოვანია ინფორმაციის სისწორის და სიზუსტის გადამოწმება. ამ მიმართულებით არსებობს სხვადასხვა საიდენტიფიკაციო პროგრამები, რომელთა გამართული მუშაობაც მნიშვნელოვანია შემდგომში ცდომილების თავიდან ასაცილებლად.

KYC პოლიტიკის სწორი გამოყენება განაპირობებს სანდო ინფორმაციის შეგროვებას, რაც საბოლოო ჯამში ამარტივებს ტრანზაქციების და ბიზნეს საქმიანობის მონიტორინგს.

თითოეული თანამშრომელი, რომელიც ჩართულია სხვადას-

ხვა ეტაპზე KYC ინფორმაციის მოპოვებაში, უნდა აცნობიერებდეს თავის პასუხისმგებლობას და მუდმივად იყოს ინფორმირებული შესაბამის ცვლილებებთან დაკავშირებით, რაც მოითხოვება ამ მიმართულებით საერთაშორისო AML სტანდარტით.

ფინანსურმა ინსტიტუტებმა უნდა გამოიჩინონ მუდმივი სიფრთხილე, კლიენტის შესახებ ინფორმაციის ერთხელ შემოწმება საკმარისი არ არის, სავალდებულოა ისეთი პროგრამების არსებობა და ფლობა, რომელიც მუდმივ რეჟიმში ამოწმებს მომხმარებელს. არსებობს ე. წ. „ჭკვიანი პროგრამები“, რომლებიც ახორციელებენ მუდმივ მონიტორინგს ტრანზაქციებზე და მონაცემებზე, ზღურბლოვანი მონაცემების საფუძველზე.

მომხმარებლები KYC სტანდარტის მიხედვით უნდა გადიოდნენ შემდეგ ეტაპებს:

1. მომხმარებლის იდენტიფიკაცია პირველწყაროდან მოპოვებული ინფორმაციის საფუძველზე, ინფორმაციის მიმღების მიერ CIP პროგრამის საშუალებით პიროვნების ნამდვილობის დადასტურება და მონაცემების შედარება საერთაშორისო ბაზაში არსებულთან.

2. მომხმარებლის მიმართ სანდოობის შეფასება. უნდა მოხდეს იმის შეფასება, თუ რამდენად შეიძლება პოტენციურ კლიენტზე ნდობა. არსებობს სიფრთხილის სამი დონე: გამარტივებული სათანადო სიფრთხილე, მომხმარებელთა ძირითადი სათანადო სიფრთხილე და გაძლიერებული სათანადო სიფრთხილე.

3. მუდმივი მონიტორინგი. ინფორმაციის ერთხელ სრულად მოპოვება არ განაპირობებს მის სანდოობას, მნიშვნელოვანია მუდმივი მონიტორინგი და კონტროლი.

დღევანდელი რეალიის გათვალისწინებით, ყველა საფინანსო დაწესებულება, რომელიც ჩართულია საერთაშორისო ტრანზაქციების განხორციელებაში და ემსახურება საერთაშორისო ბაზრის სუბიექტებს, მეტ-ნაკლებად ჩართულია KYC პოლიტიკის დახვეწაში და აქტიურად ცდილობს ინფორმაციის მიწოდებას AML კუთხით.

თუმცა აღსანიშნავია სუბიექტური ფაქტორები, რომელთა გაკონტროლებაც საკმაოდ რთულია. ეს შეიძლება იყოს თუ-

ნდაც პროფესიული უპასუხისმგებლობა, რომლისგანაც დაზღვეული არცერთი ორგანიზაცია არ არის.

მნიშვნელოვანია ამ მიმართულებით მუდმივად მიმდინარეობდეს თანამშრომლებთან შესაბამისი კომუნიკაცია და მათთვის იმის გაცნობიერება, თუ რამდენად მნიშვნელოვანია მათ მიერ მოპოვებული და მოწოდებული ინფორმაციის სისწორე. სხვადასხვა კვლევის და შეფასების თანახმად, პროფესიული გულგრილობა დღეს ამ მიმართულებით ერთ-ერთ მნიშვნელოვან პრობლემას წარმოადგენს.

ინფორმაციის სრულყოფისთვის უმნიშვნელოვანესია უშუალოდ პირველწყაროსთან მომუშავე თანამშრომლების კვალიფიკაცია, მისი მუდმივი ამაღლება და პასუხისმგებლობა, რაც საბოლოოდ სწორად განხორციელებული საქმიანობის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი განმაპირობებელი ფაქტორია.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures and the Financing of Terrorism. (41 Plenary Meeting of Council Europe, Strasbourg, 12.04.2013)
2. European Bank for Reconstruction and Development. 2008. EBRD Regional AML Training Seminar. Tbilisi, Georgia.
3. Stumbauer S. 2017. Five steps for anti-money-laundering compliance in 2017. International Banker. <https://internationalbanker.com/finance/five-steps-anti-money-laundering-compliance-2017>
4. Extract from Instruction for procedures against Money Laundering and Terrorist Financing for the SEB Group – 20.11.2017
5. <http://www.finra.org> (15.12.20018)
6. <https://www.cclcompliance.com> (15.12.2018)

THE IMPORTANCE OF BANKING POLICY - „KNOW YOUR CUSTOMER”

Salome Kurasbediani

PhD student of GTU

RESUME

Because of the market economy development and the global characteristics of the business, the more importantly, comprehensive and scalable action is to fight against financial transactions and legalization of the illegal revenue.

Every subjects of the market economy are trying to develop a consistent, informative and financial system. One of these is financially the most active subjects - the banks' famous policy "Know Your Client" (KYC).

The article reviews the risks associated with the financial sector in the article - "Know Your Client" Importance to avoid problems such as money laundering and financial crimes in general.

Key words: Money laundering, financial monitoring, bank supervision, database.